

Foto : Michel Viskens

Middelste Bonte Specht (*Dendrocopos medius*)

De laatste jaren hebben we er een vijfde spechtensoort bij als broedvogel: de Middelste Bonte Specht. In het jaar van de bossen mocht deze wel eens extra in de kijker geplaatst worden.

De gulden middenweg : Een komen en gaan...

Alhoewel het geen uitgesproken trekvogels zijn, beweegt er toch heel wat in het wereldje van de spechten. De Groene, de Grote Bonte en de Kleine Bonte Specht zijn al lang vaste waarden bij ons. In de eerste helft van de vorige eeuw kwam de imposante Zwarte Specht hier voor het eerst opduiken. Het eerste broedgeval was in 1920 te Retie. De opmars vanuit het oosten zette zich gestaag verder. Pas in de jaren 80 kwamen ook Oost- en West-Vlaanderen aan de beurt. Dit was echt wel een indrukwekkende aanwinst voor onze vogelwereld, waar soorten als Bosuil, Holenduif en Kauw trouwens mee konden van profiteren. Maar we speelden de voorbije decennia ook een raadselachtige specht kwijt: de Draaihals. Die mag dan wel officieel tot de spechten behoren, het is op zijn zachtst uitgedrukt een atypisch beest en een waar buitenbeentje in deze familie. Een halve eeuw geleden was het nog een vrij courante broedvogel in delen van de Kempen. Hij werd zelfs als hinderlijk ervaren bij natuurliefhebbers die

nestkasten ophingen, omdat ze de kwalijke reputatie hadden geregeld nesten te plunderen. Ondertussen kunnen we deze soort enkel nog op doortrek waarnemen. Hun omzichtig gedrag en perfecte camouflagetekening zorgen ervoor dat we dit vooral weten dankzij ringvangsten.

Naast de Grote en de Kleine Bonte Specht bestaat er ook nog zoiets als de Middelste Bonte Specht. Om deze te zien te krijgen koersten heel wat Vlaamse vogelkijkers in de jaren 70 en 80 naar het Hambacherwald in het westen van Duitsland. Het gaf dan een ongelooflijke kick om deze soort met zijn klaaglijke soms wat roofvogelachtig aan-doende roep bezig te zien.

Toen men in Vlaanderen het plan had opgevat om in de periode 2000-2002 de broedvogels in kaart te brengen, zag de Middelste Bonte zijn kans schoon om zich alsnog op de lijst te plaatsen. In 2000 waren er 4 broedparen in het Meerdaalwoud. Een jaar later waren er dat al 10 en ook het Zoniënwoud en de Voerstreek bleken in trek. Daarna tekende zich een gestage uitbreiding af. In 2004 werd de soort voor het eerst gezien in West-Vlaanderen en in 2006 in Oost-Vlaanderen. In 2007 telde Vlaanderen al minstens een 80-tal broedparen. Voor Wallonië schat men hun bestand op 4.200 paartjes. Een succesverhaal dus.

Hameren op de details...

De herkenning van bonte spechten is niet altijd zo eenvoudig. Op basis van de naam zou je denken dat het formaat hét kenmerk bij uitstek is. De Grote is immers zo groot als een Spreeuw en de Kleine eerder ter grootte van een mus. Omdat het hier bij onze waarnemingen in het veld steevast om een schatting gaat, is dit kenmerk echter veelal onbruikbaar. Veel veiliger is het om absolute kenmerken te gebruiken. Zolang we maar met twee soorten 'bonte' moesten rekening houden viel dat nogal mee. De Grote heeft een rode broek en een grote witte schoudervlek en de Kleine een witte broek en fijne witte strepen op de bovendelen. Nu komt die Middelste ook op de proppen, en nee, als je drie spechten op een rij ziet is er niet altijd een Middelste bij. De Middelste is maar een tikkeltje kleiner dan de Grote. Toch zouden de volledig rode kopkap en roze broek een weggever zijn, ware het niet dat jonge Grote Bonte ook een tijdje deze kenmerken vertonen. Bij hen is de rode kopkap met zwart afgeboord en de zwarte streep onder de wang loopt door tot aan de snavel, wat

hen een ietwat strengere uitstraling geeft dan de Middelste. In de vroege zomermaanden is het dus extra oppassen geblazen.

Ze zijn toch zo lief meneer...

De Middelste Bonte is een schatje. Het zwarte kraaloojie en de wangstreep die niet tot aan de snavel doorloopt geven hen een open gezichtje. Verder is de snavel veel fijner dan die van een Grote Bonte. Ze zoeken met deze pincet-snavel hun voedsel dan ook bovenop de schors en de bladeren. Vandaar de uitgesproken voorliefde voor oude eiken met hun ruwe schors. In de buurt hiervan kan je deze fraaie specht zelfs soms in de tuin verwelkomen, zoals je op deze foto van Michel Viskens kan zien. Uitkijken dus...

Auteur: Koen Leysen, educatief medewerker Natuurpunt Educatie, www.natuureducatie.be.